

Sak 68/25 Pilotprosjekt for energieffektivisering og styrket kompetanse i kommunene

1. Bakgrunn for saken

Etter felles vedtak bestilte Hålogalandsrådet, Lofotrådet og Vesterålen regionråd en mulighetsstudie for energi. Thema og Asplan Viak har gjennomført mulighetsstudien, som peker på et betydelig uutnyttet potensial for energieffektivisering i kommunale bygg i regionen. Studien viser at energieffektivisering ofte gir større økonomisk og energimessig gevinst per investert krone enn ny kraftproduksjon, samtidig som tiltakene er lite kontroversielle og kan finansieres gjennom framtidige driftsbesparelser.

Kommunale bygg kommer generelt dårligere ut enn bygg i privat næringsliv når det gjelder energistyring og modernisering av tekniske installasjoner. Lav prioritering i budsjettprosesser og mangel på systematisk arbeid bidrar til at potensialet ikke realiseres. For å starte et mer helhetlig og gjennomførbart arbeid foreslås et pilotprosjekt for energieffektivisering og kompetansebygging og deling i Hålogalandsregionen gjennom et prosjekt som ser på ett kommunalt bygg i hver kommune.

Kommunene i Nord-Norge har i liten grad hentet støtte til energieffektivisering, eksempelvis gjennom Enova.

Flere av kommunene har kompetanse på energieffektivisering og har gjennomført tiltak. Det finnes også ulike planer i kommunene.

2. Formål

Saken fremmes for å få iverksette et regionalt pilotprosjekt for energieffektivisering, koordinert av Hålogalandsrådet. Prosjektet skal:

- Energikartlegging av et kommunalt bygg i hver kommune som ønsker å delta i prosjektet
- redusere driftskostnader knyttet til energibruk i eksempelbygget
- bygge kompetanse i kommunen og på tvers av regionen innen energieffektivisering og mulighetene for økonomisk støtte
- danne grunnlag for vurdering i hver enkelt kommune for iverksetting av tiltak og søknader tilknyttet andre bygg

3. Prosjektets innhold

3.1 Organisering

Prosjekteier: Hålogalandsrådet - politisk og administrativt.

Koordinator: Hålogalandsrådet.

Kommunal prosjektressurs: Én dedikert person som gis kapasitet til å foreslå bygg et gjennomføre kartlegging og tiltak i pilotbygget (anslått 2–4 timer per uke i kartleggingsfasen).

Involverte avdelinger: Kommunene oppnevner dette selv, men det kan være en fra eiendomsavdeling. Kan være hensiktsmessig at noen fra økonomiavdeling involveres tidlig for å sikre datagrunnlag og økonomiske vurderinger.

3.2 Pilotbygg

Hver kommune velger ett kommunalt bygg (f.eks. skole, barnehage, bolig, rådhus).

Forslag til kriterier:

- høyt energiforbruk
- tydelig potensial for tiltak
- mulighet for gjennomføring uten store organisatoriske endringer

3.3 Kartlegging

For å få Enovastøtte må en kvalifisert rådgiver utføre energikartleggingen. Hålogalandsrådet ønsker å tilknytte seg en ressurs som både kan bistå med konkretisering/kvalitetssikring av prosjektet og gjennomføre energikartleggingen til de valgte byggene.

Energikartlegging avdekker ofte umiddelbar gevinst gjennom kostnadseffektive mindre tiltak som innstillinger på anlegg, installasjon av sensorer osv.

Eksempel på kriterier kan være:

- energiforbruk siste tre år
- bygningsdata og tekniske installasjoner
- identifikasjon av tiltak, både enkle driftsoptimaliseringer og investeringstunge tiltak
- beregning av besparelspotensial i kWh, kroner og CO₂

3.4 Tiltaksplan og kostnadsanalyse

Etter identifisering av potensielle tiltak skal rådgiveren hjelpe kommunene til å selv bestemme seg for å gjøre ytterligere tiltak. Fortrinnsvis tiltak som kan utløse støtte til gjennomføring.

Eksempel på dette kan være:

- investeringskostnader

- forventede energibesparelser
- tilbakebetalingstid
- mulige støtteordninger (bl.a. Enova, klimasats, Husbanken)

3.5 Gjennomføring

Tiltakene i pilotbygget implementeres og dokumenteres fortløpende. Prosjektet skal vise konkret effekt på energibruk og driftsutgifter.

3.6 Erfaringsdeling og nettverk

Kommunene har gode fagfolk i egen organisasjon. Prosjektet vil knytte disse sammen gjennom felles møter, fremdrift og erfaringsdeling fra kartleggingen og hvordan man kan gjøre ytterligere tiltak.

- Jevnlige nettverksmøter for prosjektpartnersene
- En felles fysisk samling der potensialet for energieffektivisering, økonomi og den totale kraftsituasjonen drøftes.
- Sluttrapport med nøkkeltall, gevinster, erfaringer og anbefalinger

3.7 Videre fremdrift avhenger av hver enkelt kommune

Etter pilotfasen skal hver kommune ta stilling til ytterligere tiltak og større investeringer. Hypotesen er at relativt små tiltak vil spare kommunene for penger gjennom minsket forbruk og redusert nettleie. Dette er i tråd med forventningene om å redusere forbruk og vil spille inn i en større helhet i diskusjonen om utbygging av mer nett og etablering av økt produksjon.

4. Økonomiske konsekvenser

Investeringer i energieffektivisering kan i de fleste tilfeller finansieres gjennom reduserte driftsutgifter. Dette initiativet som omhandler energikartlegging og mindre justeringer vil ha kort nedbetalingstid. Den første fasen vil anslagsvis koste mellom 20 og 40 000 avhengig av hvilket prosjekt kommunen velger.

Videre vil kommunene kanskje identifisere større tiltak som kan ha en tilbakebetalingstid på 3–7 år.

Pilotfasen krever primært:

- begrenset administrativ kapasitet
- midler til kartlegging og mindre tiltak

Enova dekker 50 % av kostnaden for energikartlegging. De resterende 50 % forventes inntjent i løpet av inneværende år på mindre justeringer.

- eventuelle investeringer vurderes særskilt og innarbeides i økonomiplan i hver kommune ved behov
- Kommunen kan søke eksterne tilskudd gjennom etablerte støtteordninger.

5. Vurdering

Administrasjonen vurderer at prosjektet:

- Vil sette energieffektivisering på dagsorden
- er realistisk i omfang
- gir dokumenterbare økonomiske gevinster
- styrke kommunens kompetanse på energiledelse
- bygger samarbeid mellom kommunene
- bidrar til klimamål gjennom redusert energibruk

Prosjektet vurderes som en lavterskel, kostnadseffektiv og strategisk riktig måte å starte et større arbeid med energieffektivisering av kommunale bygg.

Mulighetsstudien oppgir at det er stort potensiale for energieffektivisering og at investeringene ofte kan finansieres gjennom besparelser over tid. Energieffektivisering er ofte lite prioritert i kommunale budsjetter, og rapporten anbefaler å synliggjøre den økonomiske gevinsten og forankre energieffektivisering i kommunale planer. Det foreslås samarbeid mellom kommuner og fagmiljø for å realisere potensialet.

